

Geçtiğimiz Aya Dair Hukuki Gelişmeler

(Ekim 2023)

Vergi Hukuku Mevzuatında Gelişmeler

- Anayasa Mahkemesi (“AYM”), 06.02.2023 tarihinde meydana gelen depremlerden kaynaklı ekonomik kayıpların telafi edilmesi amacıyla ihdas edilen Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi’nin Anayasa’ya aykırı olmadığına hükmetti. AYM, meydana gelen deprem felaketinin büyüklüğünün ve yarattığı ekonomik kayıpların, mülkiyet hakkının sınırlanması açısından yeterli gördü ve düzenlemenin, kamu yararına yönelik olduğunu belirtti. Konuya dair detaylı açıklamalarımıza [bağlantıdan](#) erişebilirsiniz. [\(AYM’nin 06.10.2023 tarihli ve 32331 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan E. 2023/131, K. 2023/160 sayılı ve 28.09.2023 tarihli kararı\)](#)
- Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından 07.10.2023 tarihli ve 32332 sayılı Resmi Gazete’de, vergi mevzuatında önemli değişiklikler öngören Vergi Usul Kanunu Tebliği yayımlandı. Yayımlanan tebliğler ile getirilen başlıca değişiklikleri hakkında detaylı bilgilere erişmek için [bağlantıyı](#) kullanabilirsiniz.
- AYM, belli bir parasal limitin üzerindeki (2023 yılı için 581.000 TL) vergi davaları, iptal davaları ve tam yargı davalarının temyiz edilebileceğini öngören 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu m.46/l-b düzenlemesinin iptaline karar verdi. AYM, davanın açıldığı tarihte temyiz sınırının üzerinde kalan bir davanın, karar tarihi itibarıyla güncellenen temyiz sınırından ötürü temyiz incelemesine kapalı olmasını mahkemeye erişim hakkı olarak kabul etti. Konuya dair detaylı açıklamalarımız için [bağlantıyı](#) kullanabilirsiniz. [\(AYM’nin 13.10.2023 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan E. 2023/36, K. 2023/142 sayılı 26.07.2023 tarihli kararı\)](#)
- Gelir İdaresi Başkanlığı’nın (“GİB”) resmi internet sitesinde 18.10.2023 tarihinde [Enflasyon Düzeltmesine İlişkin Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Taslağı](#) yayımlanmıştır. Söz konusu taslakta 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun mükerrer 298. maddesinin (A) fıkrası ve geçici 33. maddesi gereğince 2023 hesap dönemi sonu ve izleyen hesap dönemlerine ilişkin olarak enflasyon düzeltmesine tabi tutulacak mali tabloların ve düzeltme işlemlerinin usul ve esaslarının belirlenmiştir. Söz konusu tebliğe dair detaylı açıklamalarımıza [bağlantıdan](#) erişebilirsiniz.

Vergi Hukukunda Yargı Kararları

Vergi hukuku alanında önemli gördüğümüz yargı kararı aşağıda özetlenmiştir:

- Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu, E. 2020/1316, K. 2022/634 sayılı 18.05.2022 tarihli kararında; davacı adına, yevmiye defteri ile envanter defterini incelemeye ibraz etmediğinden bahisle düzenlenen vergi inceleme

raporuna istinaden ilgili yıldaki tüm katma değer vergisi indirimleri reddedilmek suretiyle cezalı tarhiyat yapılması hukuka uygun bulunmamıştır. Olay, özet olarak şu şekildedir:

- Somut olayda davacı, yevmiye defteri ile envanter defterini incelemeye ibraz etmediğinden bahisle düzenlenen vergi inceleme raporuna istinaden katma değer vergisi indirimleri reddedilmek suretiyle yeniden oluşturulan beyan tablosu uyarınca re'sen tarh edilen katma değer vergileri, vergilerin üç katı tutarında kesilen vergi ziyayı cezalarının kaldırılması istemiyle dava açmıştır.
- 2008 yılına ait defter ve belgelerin ibrazına ilişkin yazının, davacı şirket yetkilisine tebliğ edilmiş ancak davacı tarafından sadece defteri kebir ve yasal belgelerin incelenmek üzere vergi dairesine ibraz edilmiş, yevmiye defteri ile envanter defteri incelemeye ibraz edilmemiştir.
- Davacı tarafından defterlerin ibraz edilmemesine ilişkin defterlerin kaybolduğu yönünde beyanda bulunulmuştur. Bunun üzerine ilk derece mahkemesince yapılan yargılama sonunda davanın kabulüne karar verilmişse de Danıştay 4. Dairesince yapılan temyiz incelemesi sonunda mücbir sebep bulunmaksızın defter ve belgelerini incelemeye ibraz etmeyen davacı hakkında yapılan cezalı tarhiyatların hukuka uygun bulunması; hukuka uygun görülmemiştir.
- Yerel mahkeme, ilk kararında yer alan aynı hukuksal nedenler ve gerekçe ile ısrar etmiştir.
- Danıştay VDDK; inceleme elemanınca, davacı şirket tarafından sunulan yasal belgeler ile defteri kebirin incelenerek davacının beyanları ile defter ve belgelerinin uyumlu olup olmadığının ve katma değer vergisi indirimi için yasal şartların ispat edilip edilmediğinin ortaya konulması mümkün olduğundan davacı adına, yevmiye defteri ile envanter defterini incelemeye ibraz etmediğinden bahisle düzenlenen vergi inceleme raporuna istinaden ilgili yıldaki tüm katma değer vergisi indirimleri reddedilmek suretiyle yapılan dava konusu cezalı tarhiyatlarda hukuka uygunluk bulunmadığını belirtmiş ve ilk derece mahkemesinin ısrar kararına yönelik temyiz isteminin reddine karar vermiştir.

Diğer Hukuk Alanlarında

Önemli Mevzuat Değişiklikleri ve Yargı Kararları

- AYM, alkolmetreyi üfleme reddeden başvurucuya uygulanan trafik cezasına konu yargılamada mahkemenin, kolluk tutanağına aksi ispat edilemeyecek seviyede üstünlük tanınması gerekçesiyle silahların eşitliği ilkesinin ihlal edildiğine karar verdi. AYM kararında, idare tarafından düzenlenen ceza tutanaklarının içeriğinin aksi ispat edilene kadar doğru olduğu karinesinin, bireyi devlete karşı dezavantajlı bir konuma sokacağından bahisle silahların eşitliği ilkesinin ihlal edildiğine karar verildi. Konuya dair detaylı açıklamalarımıza [bağlantıdan](#) erişebilirsiniz. [\(03.102023 tarihli ve 32328 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 24.05.2023 tarihli ve 2020/34667 başvuru numaralı AYM kararı\)](#)

- AYM, Kanun Hükmünde Kararname ile Sağlık Bakanlığı'na devredilen hastanede çalışan personelin tabi olduğu unvan değişikliğine karşı açılan davada gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir. AYM, tarafların esaslı iddialarının mahkemelerce karşılanmaması durumunda yargılamanın adil olmaktan çıktığına ve yeterli gerekçe standardının sağlanamadığına kanaat getirmiş ve bu durumun adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlali olduğunu belirtmiştir. Konuya dair detaylı açıklamalarımıza [bağlantıdan](#) erişebilirsiniz. ([AYM'nin 03.10.2023 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan 2020/31007 Başvuru Numaralı ve 24.05.2023 tarihli kararı](#))
- AYM, belirsiz alacak davası şeklinde açılan davalarda dava değerinin belirlenmesinin mümkün olduğu hallerde, davanın usulden reddine karar verilmesini mahkemeye erişim hakkının ihlali olarak kabul etti. AYM'ye göre, belirsiz alacak davası şartları taşımayan davalarda mahkemeler, davayı eda davası olarak kabul etmeli ve davacıya, talep sonucunu netleştirmesi için süre vermelidir. Davacı tarafından talep sonucunun netleştirilmesi için gereken usuli imkanlara sahip olan mahkemelerin, doğrudan doğruya davayı reddetmesi mahkemeye erişim hakkının ihlali olarak kabul edilir. Konuya dair detaylı açıklamalarımıza [bağlantıdan](#) erişebilirsiniz. ([06.10.2023 tarihli ve 32331 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 08.06.2023 tarihli ve 2019/17969 başvuru numaralı AYM kararı](#))
- AYM, makul sürede yargılama yapılmadığı iddiasına ilişkin 10.03.2023 tarihinden itibaren yapılan başvurularda esasa ilişkin bir karar vermeyeceğini ve düşme kararı vereceğini hüküm altına aldı. AYM, makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasıyla başvuru yapılmadan önce Tazminat Komisyonu'na başvuru yapılması imkanını hatırlattı ve 10.03.2023 tarihinden itibaren yapılmış başvuruların incelenmesinde haklı bir neden görmediğini belirtti. Kararla birlikte AYM, makul sürede yargılanma hakkının ihlali nedeni yapılan ile bireysel başvuru yolunu kapatmış oldu. Konuya dair detaylı açıklamalarımıza [bağlantıdan](#) erişebilirsiniz. ([AYM'nin 10.10.2023 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan 2023/18536 Başvuru Numaralı ve 25.07.2023 tarihli kararı](#))
- AYM, hukuka aykırı olduğu yargı kararıyla tespit edilen bir işleme istinaden açılan manevi tazminat davasında mahkeme tarafından başvuru sahibinin uğradığını iddia ettiği zararların ikna edici şekilde değerlendirilmesi gerektiğini karara bağladı. Başvuru sahibinin eczane açma talebinin reddi işlemine karşı açılan iptal davasındaki kabul kararı verilmiş ve buna müteakip manevi tazminat davası açılmıştır. Açılan manevi tazminat davasında İdare Mahkemesinin, idarenin işlemi tesis ederken zarar verme kastını taşımadığı, işlemin ağır hizmet kusuru taşımadığı gibi genel ve soyut gerekçeler ile manevi tazminat istemini reddetmesi başvuru sahibinin maddi ve manevi

varlığının korunması hakkının ihlali olarak sayıldı. Konuya dair detaylı açıklamalarımıza [bağlantıdan](#) erişebilirsiniz. ([AYM'nin 11.10.2023 tarihli ve 32336 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 08.06.2023 tarihli ve 2019/29020 başvuru numaralı kararı](#))

- AYM'nin 18.10.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan kararı ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun ("CMK") soruşturma aşamasında uzlaşma gerçekleşmesi halinde soruşturma konusu suçtan ötürü tazminat davası açılmayacağını öngören kuralın iptaline karar verilmiştir. Söz konusu kararda CMK m. 253/19'da yer alan "uzlaşmanın sağlanması halinde, soruşturma konusu suç nedeniyle tazminat davası açılmaz" ibaresi, mahkemeye erişim hakkının ihlali sayılmış ve iptal edilmiştir. Konuya dair detaylı açıklamalarımıza erişmek için [bağlantıyı](#) kullanabilirsiniz. ([18.10.2023 tarihli ve 32343 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 26.07.2023 tarihli ve E. 2023/43 K. 2023/141 numaralı AYM kararı](#))
- AYM'nin 24.10.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan kararı ile ceza yargısında istinaf başvuru süresini kararın tefhiminden itibaren başlatan CMK hükmünün iptaline karar verildi.
  - Söz konusu karar ile iptal edilen hüküm en temelde, duruşmada kısa kararın açıklanmasından sonra istinaf kanun yoluna başvuru süresinin başlamasını öngörüyordu.
  - AYM, gerekçe içermeyen kısa karardan itibaren istinaf süresinin başlatılmasını mahkemeye erişim hakkının ihlali saydı ve iptaline karar verdi. Konuya dair detaylı açıklamalarımıza erişmek için [bağlantıyı](#) kullanabilirsiniz. ([AYM'nin 24.10.2023 tarihli ve 32349 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 26.07.2023 tarihli ve E. 2022/144 K. 2023/137 sayılı kararı](#))
- AYM'nin 24.10.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan kararında başvuru sahibinin iş kazasına uğradıktan sonra meydana gelen zararı ve kaynağını tam olarak bilemediği bir durumda zamanaşımı süresinin iş kazasından itibaren işletilmesi hak ihlali sayılmıştır.
  - Söz konusu kararda AYM'ye göre; iş kazasına ilişkin tespit davası ve sonrasında tazminat davası açan başvuru sahibinin zararı yargılama esnasında tam olarak belirlenebilmiştir.
  - Dolayısıyla zararın ve kaynağının tam olarak bilinmediği zaman olan iş kazasının gerçekleştiği andan itibaren zamanaşımı süresinin işletilmesi mahkemeye erişim hakkının ihlali sayılmıştır. Konuya dair detaylı açıklamalarımıza erişmek için [bağlantıyı](#) kullanabilirsiniz. ([AYM'nin 24.10.2023 tarihli ve 32349 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 2019/345 Başvuru Numaralı ve 11.07.2023 tarihli kararı](#))

- AYM'nin 27.10.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan kararı ile 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un m. 77/12-g bendinde düzenlenen ve internet üzerinden verilen ticari reklamlarda uyulması gereken usul ve esaslara uyulmaması halinde söz konusu sitenin reklam verilen kısmına erişimin engellenmesini öngören hükmün iptaline karar verildi.
  - İlgili kararda AYM, söz konusu hükmün ifade hürriyeti ve çalışma özgürlüğü yönünden Anayasa'ya aykırı olduğunu belirtti. Konuya dair detaylı açıklamalarımıza [bağlantıyı](#) kullanarak erişebilirsiniz. ([Anayasa Mahkemesi'nin 27.10.2023 tarihli ve 32352 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 13.09.2023 tarihli ve E. 2022/70, K. 2023/152 sayılı kararı](#))

Hazırlayanlar:

Av. Dođa Can Altınözlü

Stj. Av. Cevdet Emre Koçak

Stj. Av. Esin Gülbek